

(א) לדברי רבי ישמעאל, הוא אומר, "ברק ברקאי".

(ב) ולדברי רבי עקיבא, הוא אומר, "עלה ברקאי" [=האיר יותר מברק].

(ג) ולדברי נחומא בן אפקשיון, הוא אומר, "אף ברקאי בחברון" [=האיר אף בחברון].

(ד) ולדברי מתיא בן שמואל הממונה על הפייסות, הוא אומר "האיר פני כל המזרח עד שבחברון".

(ה) ולדברי רבי יהודה בן בתירא, הוא אומר "האיר פני כל המזרח עד בחברון, ויצאו כל העם איש איש למלאכתו" והכוונה לבעלי הבתים שהשכימו לצאת לשכור פועלים אבל זמן יציאת כל איש ממש למלאכתו מאוחר יותר.

ולא נתבאר בגמרא במה נחלקו כל החכמים הללו, ואפשר שמחלוקתם היא, בשיעור האור שהמתינו לו עד ששחטו את התמיד.

זריזין מקדימין למצות

בענין מצוות מילה נאמר, "וביום השמיני ימול בשר ערלתו", (ויקרא י"ב ג') ואם כן כל היום השמיני כשר למצווה זו, אבל ראוי להקדים ככל האפשר.

שכן מצינו אצל אברהם, שהיה מזדרז למצוות ה', והיה משכים לקיימם בתחילת היום, כמו שנאמר, "וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה'" (בראשית י"ט כ"ז) וכן כשגירש את הגר, "וישכם אברהם בבקר ויקח לחם וחסמת מים ויתן אל הגר שם על שקמה ואת הילד וישלחה ותלך ותתע במדבר באר שבע" (בראשית כ"א י"ד), וכן כשיצא לעקידת יצחק, "וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמורו ויקח את שני נעריו אתו ואת יצחק בנו ויבצע עצי עלה ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלקים" (בראשית כ"ב ג').

וכן הדין לעניין שאר מצוות, יש לזריזים להקדים לקיימם ככל האפשר, ולא להשתהות בכך. [ומכל מקום, מצווה שניתן לקיימה בלילה וביום, די להקדים לקיימה בתחילת היום, ואין צריך לקיימה כבר בלילה^א].

^א ואם תאמר, והיכי מוכח מהאי קרא דזריזין מקדימין למצות, ואין מקדימין טפי מצפרא, והא בפרק גיד הנשה, יליף רבי אבהו מהאי קרא, דתלמיד חכם לא יצא יחידי בלילה, [ואם כן מהטעם הזה לא הקדים לצאת קודם היום אבל אם לא היה יחידי היה יוצא כבר בלילה וכשאפשר יש להקדים כבר מהלילה]. ויש לומר, דהכא מוכח מקרא דעקידה, דלא היה נמנע אברהם מלצאת יחידי בלילה, דשלוחי מצוה אינן נווקין, ועוד דשני נעריו היו עמו, והתם מוכח מוישכם אברהם בבקר דכתיב גבי סדום, דלא היה מצוה, ויחידי היה, שלא רצה שיראו במפתן של סדום. [עיי' תוס'].